

“DARRERE DE LES
PROGRAMACIONS
HI HA D’HAVER
UN ENRIQUIMENT
DEL PATRÍMONI
O UNA POLÍTICA
EDUCATIVA”

MAGDA POLO

**UN INFORME PIONER
SOBRE LA MÚSICA
CLÀSSICA A CATALUNYA**

MAGDA POLO, PROFESSORA TITULAR DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA, VALORA ELS RESULTATS DEL PRIMER INFORME SOBRE LA SITUACIÓ DE LA MÚSICA CLÀSSICA A CATALUNYA. TAMBÉ PRESENTA LA RECENTMENT CREADA ASSOCIACIÓ DE PROFESSORS I PROFESSORES DE MÚSICA DE LA UNIVERSITAT PÚBLICA ESPANYOLA, QUE PRESIDEIX.

TEXT *Aurèlia Pessarrodona* FOTOGRAFIES *Quim Roser*

AURÈLIA PESSARRODONA: Com va sorgir el primer informe sobre la situació de la música clàssica a Catalunya, corresponent a l'any 2021?

MAGDA POLO: Lluís Rodríguez, president de l'Associació Catalana d'Intèrprets de Música Clàssica (ACIMC), i jo mateixa vam veure que no es podien plantejar polítiques dedicades al sector musical sense conèixer bé la situació. Així, vam crear un equip de recerca a la Universitat de Barcelona liderat per la doctora Arlinda García Coll i jo mateixa. La idea és que aquest informe surti anualment, si pot ser a principi d'any.

AP: L'informe evidencia greus problemes. Quins en destacaries?

MP: Hi ha dues grans esquerdes que cal resoldre. La primera és territorial: puntualment s'observen períodes estacionals, com l'estiu o la Setmana Santa, amb activitat musical més dispersa en festivals a la Costa Brava o als Pirineus, però bàsicament tot se centralitza a Barcelona i l'àrea metropolitana. La segona és el biaix de gènere: hi ha una clara potenciació tant de compositors com d'intèrprets que són homes. A més, hi ha polítiques de subvencions a compositores actuals, però no arriben a programar-se com caldria. També cal resoldre l'estigmatització de determinats instruments: vocalment homes i dones queden equiparats, però en la percussió o certs instruments de vent-metall, majoritàriament trobem homes.

AP: Un altre aspecte que crida l'atenció és que algunes entitats, poques, s'emporten el gruix de les subvencions.

MP: Això planteja si la política pública ha de potenciar tot tipus d'orquestrats o si una de sola ha de ser l'orquestra insígnia de Catalunya, però també pot amagar altres coses. Tant la Generalitat com la Diputació han de

fer prevaler una equiparació i plantejar-se què es pot programar. Som un país principalment de formacions de música de cambra, que no tenen tantes actuacions malgrat ser més econòmiques. Per tant, caldria jugar amb aquest valor afegit que tenim i traslladar-lo allà on manqui l'equipament necessari per instal·lar-hi una orquestra.

AP: De l'informe també es desprèn que seguim el cànon centreeuropeu simfònic. ¿Es programa el que sembla més segur?

MP: S'ofereix el que els programadors creuen que omplirà més aforament i no un enriquiment del patrimoni cultural o una política educativa. Molts estudiants de música no tenen l'hàbit d'assistir a concerts. I als tres equipaments més importants de Catalunya –L'Auditori, el Liceu i el Palau de la Música–, el 90% dels assistents té entre cinquanta i setanta-cinc anys. Això vol dir que els concerts no es plantegen d'una manera prou atractiva per al *target* de joves d'entre els divuit i els quaranta, que segurament estarien disposats a escoltar coses diferents.

AP: Quines mesures es podrien aplicar per atreure més públic als concerts de música clàssica?

MP: S'haurien de fer sistemàticament dues coses: xerrades divulgatives prèvies als concerts i adreçar-se al públic jove a través de les xarxes socials. A més, es podria programar música clàssica en festivals especialitzats, com el Grec, per accedir a persones no habituades a aquest tipus de concert. També podria ajudar-hi escenificar el concert d'una manera diferent: més participativa, menys passiva i integrant-hi altres estètiques properes. Una persona que vagi amb texans i samarreta pot tocar tan bé un *Nocturn* de Chopin com Lang Lang. En general, cal fomentar el gust musical. Com més escoltem una obra, més ens sol agradar; per tant, cal ➤

“CAL ACONSEGUIR QUE LA MÚSICA NO ES QÜESTIONI TANT”

➤ aconseguir que s'escolti més. I per a això cal que caigui l'estigma que és elitista, el prejudici de “no l'entendré”. La música no sempre s'ha d'entendre: primer s'ha de sentir i després, si es tenen les competències musicals, se'n pot treure més suc.

AP: Com es podria potenciar el patrimoni musical català?

MP: Caldria obligar els equipaments a programar més compositors catalans, però també estimular molt més la recerca d'autors catalans i incloure'ls als plans docents de les universitats.

AP: Justament això ens porta a parlar de l'APMUPE, la nova associació de professors universitaris de música de la qual ets presidenta.

MP: Sí, la vam crear el mes de març per tal que la música tingui cada vegada més presència, no només a la universitat, i que deixi de qüestionar-se tant. Per exemple, la LOSU (Llei orgànica del sistema universitari, del 22 de març) no inclou ni la música ni la musicologia com a àmbits de coneixement, cosa que hem al·legat per tal que aparegui juntament amb arqueologia, història i història de l'art.

AP: A què us referiu quan parleu de replantejar la recerca artística?

MP: Fins ara a la universitat hi ha hagut molta reticència a acceptar un projecte de recerca de caire performatiu, però la música no es pot quedar només en l'àmbit teòric. Nosaltres tenim clar que cal acabar amb aquesta divisió entre món acadèmic i pràctic, però això també ho han d'entendre les universitats i comissions de doctorat, que creuen que la pràctica no és recerca.

AP: Però la pràctica també és coneixement!

MP: Exacte! És el que vam fer a l'últim festival Sónar amb el grup de recerca Ekho sobre cartografies sonores i audiovisuals: crear un tema musical amb música electrònica, paisatge sonor i intel·ligència artificial per trobar l'ADN del raper Leïti Sène a partir d'un estudi demogràfic i urbanístic. ➤

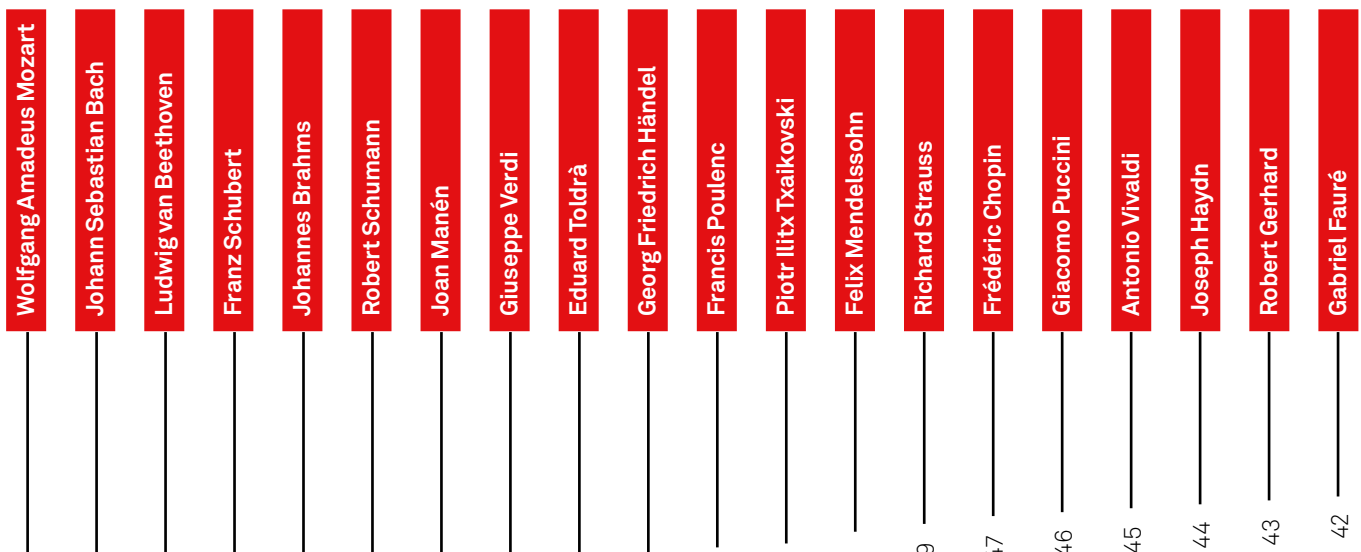
ELS PROFESSORS DE MÚSICA S'UNEIXEN

L'Associació de Professors i Professores de Música de la Universitat Pública Espanyola (APMUPE) va sorgir amb la intenció de canalitzar els interessos del personal docent i investigador adscrit a l'Àrea de Música de les universitats públiques espanyoles. Per dur-ho a terme, s'han creat comissions al voltant de cinc línies

estratègiques principals: les acreditacions a cossos docents universitaris, la música a les etapes educatives de l'ESO i el batxillerat, les relacions amb els conservatoris i l'Àrea de Didàctica de l'Expressió Musical, la coordinació de titulacions de música, i la innovació docent, recerca i transferència de coneixement.

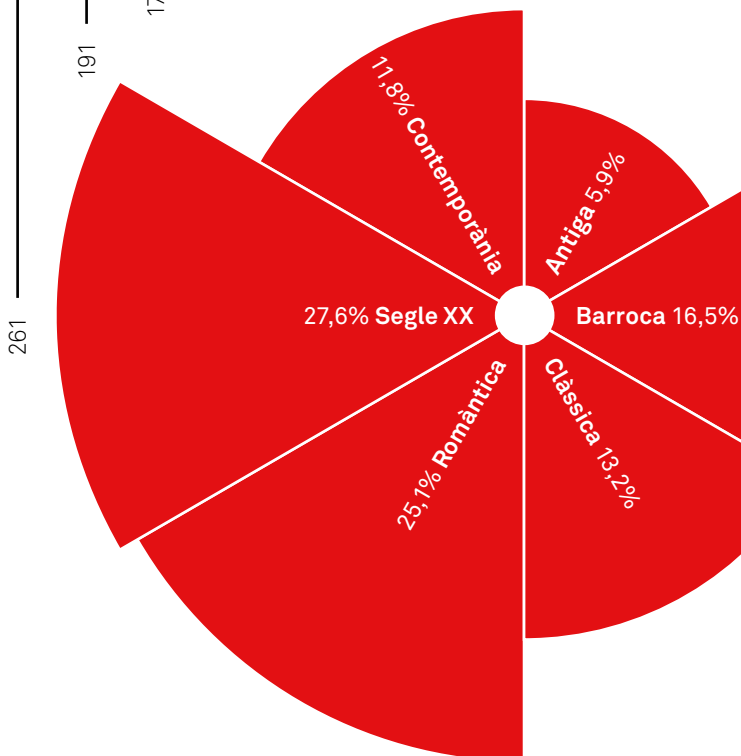
COMPOSITORS MÉS PROGRAMATS

Nombre de vegades programat el 2021

PROGRAMACIONS SEGONS PERÍODE DEL COMPOSITOR

Programat el 2021

L'INFORME EN XIFRES

El primer informe sobre la situació de la música clàssica a Catalunya, fet per l'Associació de Compositors i Intèrprets de Música Clàssica i la Universitat de Barcelona, retrata l'estat del sector l'any 2021 a partir d'una base de dades amb:

- 2.733 actuacions
- 1.022 intèrprets
- 828 compositors
- 4.351 obres
- 1.112 concerts

És el primer informe d'aquest caire no només a Catalunya, sinó també a l'Estat espanyol, i a nivell internacional no n'existeix cap de tan exhaustiu. Entre les principals conclusions, hi ha les següents:

- Barcelona i l'àrea metropolitana centralitzen l'activitat musical, amb l'excepció de festivals concrets, sobretot estiuencs.
- Mozart, Bach, Beethoven i Schubert són els compositors més presents a les sales de concerts.
- Entre els vint compositors més programats, només hi trobem tres catalans, dos d'ells per celebrar-ne efemèrides: Eduard Toldrà, Joan Manén (cinquantenari de la seva mort) i Robert Gerhard (125è aniversari del naixement). Cap compositor de música antiga o contemporània ni cap dona.
- Minsa presència femenina: 8,6% de compositores, amb 0,5% de presència catalana, i un terç del conjunt dels intèrprets.
- Les subvencions apareixen concentrades en

poquíssimes entitats: només una s'emporta el 20,1% de les de l'Institut Català de les Empreses Culturals, i les cinc primeres entitats, la meitat (un 49,6%).

- Es prefereix programar concerts de grans formacions simfòniques (un 44,3% de les actuacions), mentre que un 58,7% d'intèrprets o formacions només van tenir una actuació durant l'any.